

Tas Latweeschu lauschu draugs.

1834. 10. Mei.

19ta lappa.

Taunas sinnaš.

No Pehterburges. 17ta lappa jums jau atnesse sinnu, us kahdu wihsu Mihges eedsihwotaji ohrrâ leeldeenâ preezajahs, ka Keisera wezzakajs dehls, tas leelwirfts un krohna mantineeks Aleksanders Nikolajewitsch, behrnibas laiku laimigi nodsihwojis, patlabban nahzis peeauguschu zilweku kahrtâ. Gan ihsteni winna dsimschanas deena kriht us 17^{tu} April-deenu, bet kad schi deena scho gaddu paschâ beidsamâ gamenu neddelâ gaddijahs, tad augsti zeenigs Keisers no deewa-bihjiga un kristiga prahta nospreede, ka schi preeku deena labbaki us leeldeenahm ja-swehti, un ka tadeht arri leelwirftam paschâ pirmâ leeldeenâ eeksch Keisera pils-basnizas ta swehrestiba ja-swehre, kas pehz walstibas likkumeem krohna mantineekam tad nahkajs swehrecht, kad behrnibas deenas pawaddijis, septinapazmitu gaddu usnem. — Un tà arri irr notizzis. Jo 22^{trâ} April pulstien' diwòs Keisera pils-basnizas widdû jau bija nolikts tas mas altarinisch, un tam wirsû Sewangeliuma grahmata un tas selta krusts, kas pehz Kreewu tizzibas pee Deewakalposchanas waijaga. Pa kreifu rohku stahweja sinuks galdinisch, kurram tahs trihs waldischanas sihmes: krohnis, zepteris un selta ahbols, bija usliktas. Jau bija eewesti eekschâ tee augsti leelkungi wiffi, kurreem brihw, brihscham Keisera pilli nahkt, un tee zitti, kas no sweescheem fehnineem un waldineekeem suhtiti, arween Pehterburgâ dsihwo. Tad atnahze, atkal no zitteem augsteem kungeem pawadditi, pats augsti zeenigs Keisers un augsti zeeniga Keiserene lihds ar wezzaku dehlu, to krohna mantineeku, un teem zitteem behrneem un raddeem. Mahzitaji winneem gahje pretti ar to selta krustu, un winnus, fâ nahkajs, sa-nehme ar swehtitu uhdeni. Kad nu Keisers un Keiserene bija peesehdufchees sawòs sehdektòs, tad weens no mahzitajeem to sawadu luhgschanu kreewiski skaitija, kas preeksch to deenu bija usrakstita un ar scheem wahrdeem beidsahs:

„Kungs, muhsu Deews! Fehninu Fehniensch un tehvs, amohts wiffas di
 „wibas tàpatt debbesti, fà arri semmes wirsü, kas tu Ahbraämam dewis Jhsait
 „par preezigu zerribu, un Dahwidam Salamanu par walsstibas mantineeku, te
 „mehs pateizam, fa tu arri sawu kalpu, muhsu ihsten' tizzigu waldineeku, fung
 „un Feiseru Nikolai Pawlowitschu un winna laulatu draugu, muhsu ihsten' tizz
 „gu Feisereni Aleksandri Weodorowni ar behrneem effi apfwehtijis un Feiseram u
 „winna walsstibai, par sihmi tawas schehlastibas, winna pirm=dsintu dehlu u
 „mantineeku, to zizzarewitscha un leelwirsta fungu Aleksandru Nikolajewitschu lish
 „schai deenai usturrejis. Un nu meh's tew, wiffuschehligajs waldineeks, luhdsam
 „swehti scho sawu kalpu, kas behribas laiku nodsihwojis, peeanguschu zilweht
 „fahrte usnem. Sanemm' no winna muttes ta Feisera dehla swehtu sweht
 „stibu, eespeedi labbi winnam firdi neween schahs swehrestibas wahrdu's, bet ar
 „tawa swehta garra spehku. Lai paleek winsch par pilnigu wihru, stiprini winna
 „ar sawu garru, un lai prahts eeksch winna, zaur tew appaisimots, katru eeksch
 „roschanu sawalda, lai firdi winsch farga schkijstu no wisseem pafaules fahrw
 „meem, un tà lai paleek labbi fataisih's, us preekschu pah'r laudim waldih't
 „Dohdi winnam ilgu muhschu, wesselibu un labbu laimi, winna deewabihjigeem
 „wezakeem par preeku, Kreewu walsstibai par jo leelaku apstiprinaschanu un ta
 „wam swehtam wahrdam par gohdu.“

Kad schi Deewaluhgschana bija pabeigta, tad Keisers nehme leelwirstu pee
 rohkas un wedde winnu ta altarina preekschâ, fur Gewangeliuma gramata wirsü,
 un tè winsch, wisseem laudim dsirdoh't, nolassija scho swehrestibu, fo arri peh
 wehl apstiprinaja, sawu wahrdu rakstidams appakschâ.

„Eeksch Deewa, ta Wissuwalditaja, wahrda un winna swehta Gewangeliuma
 „preekschâ es swehrejü un sohlu, augsti zeenigam Feiseram, mannam mihtam,
 „firdschehligam fungam un tehvam ustizzami un taisni kalpoh't un eeksch wif
 „sahm leetahm paklausih't, turklaht ir sawu dsihwibu lihds pehdigai affins lahfitel
 „ne taupih't, un wiffas tahs wakkas un teefas, kas pee zeeniga Feisera augstas
 „patwaldischanas, spehka un warras peederr, lai tahs woi jau no likkumeem
 „nospreestas, woi wehl us preekschu tiks dohtas, peh'z sawas wifflabbakas apsin
 „naschanas, un zil spehdams un fur warredams, fargah't un aisstahweht, to wiffu
 „peepalihdsedams un padarridams, kas Feisera ustizzamam deenestam un walsst
 „bai par labbumu warretu isdoh'tees. Krohna mantineeks buhdams wiffas Kreewu

„walsribas un tahs ar winnu saweenotas Pohlu semmes un Pinnu semmes, ap-
 „föhlohs un swehreju, tàpatt wiffus tohs liffkumus, kas nospreesch, fà us preek-
 „schu ar frohna mantoschanu buhs buht, fà arri Keisera zilts liffkumus, kas us-
 „rakstiti stahw walsribas liffkumu grahmatâ, pee wiffa winnu neaisteekama spehka
 „pasargah, fà tas man Deewa un winna pastaras teefas preekschâ irr ja-atbild. —
 „Kunge, tu, to tehwu Deews un to Fehninu Fehniensch! mahzi, apgaismo un waddi
 „manni tannî augstâ ammatâ, kas man us preekschu buhs; lai ta pee tawa gohda
 „frehpla fehdedama swehta gudriba manni pawadda. Suhiti winnu no sawas
 „swehtas debbes, fa lai es to faprohtu, kas tawahm azzim patihf un pehz ta-
 „weem baupteem taisniba irr. Geksch tawu rohku es pawehleju sawu firdi. Amen.“

Kad leelwirfts scho swehrestibu sahze isteikt, tad gan ar skannigu un stipru
 balsi lassija, bet kad to Fehninu Fehninu peesauze, tad winnam bals trihzeja un
 affaras wallodu gluschi aistwehre. Daschreis atkal no jauna nehmahs lassih, bet
 affaras ne sahwe wifs, un tohs beidsamus wahrdu winsch tikween gauschâs
 raudâs warreja isfazzih. Kad winsch nu wehl sawu wahrdu appaksch swehre-
 stibu bija rakstijis, tad Keisers ar neisteizamu mihlestibu winnu nehmis rohkâs,
 trihsreis bueschojis, winnu peewedde pee Keiserenes. Dehls steidsahs mahiti ap-
 kampf, bet tehws wehl drihsak mahitei klah, papreeksch apkampf scho un tad
 sanemm mahiti un dehlu kohpâ sawas rohkâs. — To juhs nu gan warreseet no-
 jehgt, fà teem laudim buhs bijis ap firds, kas wiffu to redseja un dsirdeja. Ne-
 weens affaras warreja walduht un schai swehtitâ brihtinâ ikfates karsti Deewu
 luhdseja, lai apwehti mihku Keiseru un winna peederrigus. — Sahze arri dseedah
 tur basnijâ: Few Deewu flawejam, un no walneem tikke schauts ar teem leeleem
 gabbaleem, wisseem Pehterburges eedsihwotajeem par preezigu sinnu. Pehz schahs
 swehrstibas, kas augsti zeenigam frohna mantineekam basnijâ bija ja-swehre, winsch
 wehl tai leelâ pils-istabâ, fo sau; Jurga istabu, un fur arri altarinisch ar Gewan-
 geliuma grahmatu un selta krusu bija nolikts, pascha Keisera, Keiserenes, dauds
 augstu generalu, Keisera pils-grenadihru un to kara skohlneeku preekschâ, kas
 no leelungu fahrtas, no gwardias wezzaka mahzitaja par karrawihru tikke sweh-
 rinahs. — Tahs paschas deenas wakkarâ jauns leelwirfts Pehterburges general-
 gubernatoram suhtija 50,000 rublus un tam ar sawadu grahmatu pawehleja,
 scho naudu pilssehtas nabbageem isdallih, jo, tà bija rakstihes tai grahmatâ,
 „winnam prahts neffotees, schinnî swehtâ deenâ sawu pateizigu firdi tai pilssehtai

parahdiht, furra winsch sawas masas deenas nodsihwojis, fur mahzijeas Kreemu walstibu mihsloht un fur arri sawu swehrestibu swehrejis. Lai wiffi nabbagi, kas no schahs naudas kahdu daku dabbuhs, lihds ar winnu un wisseem appafschneekeem to Wissuangstaku peeluhds, ka tas muhsu mihtu Keiseru mums wehl ilgi usturretu un wiffai Kreemu walstiba arween liktu labbi klastees.“ — Keisers pats arri wehl to paschu deenu likke paher wiffu walstibu sawadu grahmatu isseet, ar ko wisseem appafschneekeem sinu dewe, kahdu preeku winsch effoht peedsihwojis, un wiffus usfauze, lai pirmâ swehtdeenâ pehz tam, kad scho sinu buhs dabbujufchi, ikkats sawâ basnizâ Deewam pateiz, ka tas mantineekam tik schehligi palihdsejis, behrnibas deenas nodsihwoht un peeaugufchu zilweku fahrtu usnemt.

No Pehr nawas. Lai muischâ, ko Yggauni Killini muischu un Wahzeefchi Kurfund fauz, tur 16tâ April Yggauni semneeks, 50 gaddus wezzumâ, us kristibahm buhdams, leelischanas dehl usnehmahs, dsihwam afferam galwu nokohst un eeriht; bet sawu skunsti rahdoht, sinja galwa winnam palikke rihtle, un pehz puffedstundas winsch jau garru bija islaidig.

No Gaujenes, Wid semmê. Meldera behrniasch, puffedreschu gaddu wezs, 9tâ April eekritte esarâ; tehws un kaspone, lehkuschi pakkat, winnu sakert, no stihke abbi, bet zittam zilwekam wehl isdewahs, behrninu isglahbt.

Stas mihtlas usminna: Chna.

6ta mihtla.

Zu steidsees, draugs, kad tumfchums klast,	Kad preekschâ diwi krittufchi,*)
Man rohtâ nemt un dedsnaht,	Kad parahdu to mahjokli,
Kaut duhmi ehkâ nahktu;	Ko swehri sewim taifa,
Gan arri zaur man gaischums spihd,	Tur paslehpijhs tee breefmibâ,
Bet kas ne fargatohs ikbrihd,	Kad zilweks winneem berdina,
Tam lehti skahdeht fahktu.	Tâ kâ nelabbâ gaisâ.

B.

*) Das irr tâ saprohtams: kad no ta wahreda, ko schê buhs usminneht, tohs diwi pirmus bohktabus atnehme.

Lihds 8. Mei pee Nihges irr atnahkuschi 260 fuggi un aissbraufuschi 69.
 „ 1. Mei pee Keepajas irr „ 42 „ „ „ 31.

Brihw drikkht. No juhrmallas-gubernementu angstas waldischanas puffed:
 Dr. C. E. Napier sky.